Gemeente Assen

Kaderbrief 2026

Inhoud

Kaderbrief 2026 2

1. Strategische ontwikkelingen 3

2. Financieel perspectief 2026-2029 9

3. Financiële uitgangspunten 2026-2029 17

Kaderbrief 2026

Inleiding

De afgelopen drie jaren is er daadkrachtig gewerkt aan de ambities uit het bestuursakkoord. We liggen dan ook op koers om over een jaar onze doelstellingen te behalen. En dat doen we zoveel mogelijk dichtbij onze inwoners en ondernemers. We zijn en blijven in gesprek met de stad.

De Ravijnjaren doorgeschoven naar 2028 en verder

In mei 2022 kopte Binnenlands Bestuur met 'Diep ravijn dreigt in 2026'. Pas in april 2025, bij de presentatie van de rijksvoorjaarsnota, is een deel van het 'ravijn' doorgeschoven. Per saldo komt er tot en met 2027 cumulatief € 3 miljard beschikbaar voor gemeenten. Deze middelen helpen om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het Gemeentefonds vanaf 2026 deels te dempen.

Vanaf 2028 krijgen we te maken met de financiële gevolgen van de hervormingsagenda voor de jeugdzorg. Het eerste ravijnjaar is niet alleen verschoven naar 2028, maar het 'ravijn' is ook dieper geworden. De VNG vindt de financiële verwachtingen van het kabinet vanaf 2028 onrealistisch, ook door het ontbreken van indexatie van de jeugdzorgkosten. Op verzoek van de VNG zal de commissie Van Ark daarom begin 2027 een tweede advies uitbrengen over het financieel kader vanaf 2028.

In afwachting daarvan adviseert de VNG de gemeenten om realistisch en transparant te begroten. We nemen dat advies over. Dat betekent dat we voor 2026 en 2027 de begroting sluitend maken en de effecten van kortingen transparant opnemen. Voor 2028 en 2029 gaan we stelposten opnemen in afwachting van het nieuwe advies van de commissie-Van Ark.

Op weg naar de stembus

Dit is de laatste kaderbrief in deze collegeperiode. Op woensdag 18 maart 2026 gaat Assen naar de stembus voor de gemeenteraadsverkiezingen. In deze kaderbrief – en straks in de begroting 2026 – presenteren we daarom geen nieuwe grote plannen. Uitzonderingen zijn strategische ontwikkelingen en/of nieuwe wettelijke taken. We gaan onverminderd door met de ambities uit het bestuursakkoord zoals het Stadskwartier, de uitvoering van de sociale stad, de energietransitie, extra banen, nieuwe woningen en Assen als bruisende studentenstad.

Val van het kabinet

Op 3 juni 2025 viel het kabinet. We verwachten dat dit landelijke dossiers, zoals wonen en stikstof, vertraagt. De komende maanden zetten we daarom in op lobby's – al dan niet samen met onze partners en netwerken – om belangrijke vraagstukken onder de aandacht te brengen van politieke partijen. Denk daarbij aan het belang van goede bestuurlijke en financiële verhoudingen, ook na 2028. Maar ook de bijdrage die Assen kan leveren aan landelijke thema's zoals veiligheid en weerbaarheid, zorg en energietransitie.

1. Strategische ontwikkelingen

Samenwerking

We hebben al eerder uitgesproken dat we de samenwerking tussen college en raad waarderen, zoals de koersbijeenkomsten. Het komende jaar gaan we nog een aantal onderwerpen in de raad behandelen. We vertrouwen erop dat we de samenwerking van de eerste drie jaren, ook dit vierde jaar kunnen doorzetten.

Ambities, ruimte en regels

Lokaal, regionaal, landelijk en in Europa zetten we ons in om kansen nog beter te benutten en Assen op de kaart te zetten. Samen met Ondernemend Assen en Vaart in Assen werken we langs de lijn van de Asser Ambitie Agenda aan meer werkgelegenheid en woningen en een bruisende studentenstad. Daar gaan we ook het komende jaar mee door.

Assen moet, net als andere gemeenten, keuzes maken hoe zij om wil gaan met de beschikbare ruimte in de stad. Bij het stellen van ambities moet rekening gehouden worden met meer factoren dan voorheen. Het begint met de beschikbare ruimte in de gemeente. Hoeveel vierkante meters zijn beschikbaar voor bijvoorbeeld wonen of bedrijvigheid? Inmiddels weten we dat beschikbaarheid en betaalbaarheid van materialen en mensen om te bouwen geen vanzelfsprekendheid meer is.

We hebben in onze ruimtelijke ontwikkelingen al te maken met stikstofregels, netcongestie en waterkwaliteit. Bij het stellen van ambities moeten we ons daardoor niet laten ontmoedigen. Het vraagt wel om op een andere manier naar beschikbare ruimte in de stad te kijken.

Weerbaarheid

Weerbaarheid gaat de komende jaren een belangrijk thema worden. De dreiging van een uitdaging met maatschappij-ontwrichtende gevolgen blijft onverminderd groot. Daarom willen we werken aan de maatschappelijke weerbaarheid van Assen en de weerbaarheid van onze organisatie. Weerbaarheid betekent dat er is nagedacht over wat er kan gebeuren, wat de gevolgen zijn en dat we ons daarop voorbereiden. Er wordt dan al snel gedacht aan noodpakketten, maar ook de sociale weerbaarheid in de stad en onze wijken is belangrijk. Met als uitgangspunt dat we in tijden van onzekerheid en crisis naar elkaar omkijken.

We hebben voorbeelden genoeg uit het recente verleden, zoals cyberaanvallen en de coronapandemie. In Drenthe krijgt de Veiligheidsregio hierin een taak. De partners van de Veiligheidscampus Assen werken met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid aan een project om de weerbaarheid van de samenleving te vergroten. Een idee dat we inmiddels ook bij de Europese Commissie hebben gepresenteerd.

Wonen

Realisatiestimulans voor woningen

Het doel van het kabinet is om 100.000 nieuwe woningen per jaar te realiseren. Om het bouwen van extra woningen aan te moedigen, is er een realisatiestimulans. Deze regeling stimuleert de bouw van sociale huurwoningen, middenhuurwoningen en betaalbare koopwoningen. Gemeenten kunnen de bijdrage relatief vrij besteden op het gebied van woningbouw en bijvoorbeeld deels inzetten voor het vergroten van de uitvoeringskracht. Het kabinet stelt voor deze regeling € 2,5 miljard beschikbaar tot en met 2029.

Het Rijk heeft verzocht om de Regionale Woondeal te actualiseren. De actualisatie betreft geen verhoging van de ambities. We gaan onze plancapaciteit voor onze Woondeal inzichtelijk maken en aangeven wat onze sleutelprojecten zijn. Dus wat bij ons prioriteit heeft en regionale impact heeft. Dat moet dit jaar in juni/juli afgerond zijn. Het eerste geld vanuit het realisatiefonds verwachten we dan in 2026. De hoogte hiervan weten we nog niet, omdat de regeling nog uitgewerkt moet worden. Verwachting is dat de bijbehorende werkzaamheden binnen de bestaande capaciteit kunnen worden opgepakt

Nationaal Fonds Betaalbare Koopwoningen

We zetten stevig in op sociale en betaalbare koop voor jongeren en starters. We attenderen ontwikkelaars op het Nationaal Fonds Betaalbare Koopwoningen. Starters met een middeninkomen hebben zo meer kans om een nieuwbouwwoning te kopen. De maximale kopersondersteuning per woning is € 70.000,- en het geld vloeit weer terug naar het fonds als starters hun woning weer verkopen. Zo blijft het budget beschikbaar voor toekomstige starters. Verwacht wordt dat het fonds vóór 1 juli 2025 open gaat voor inschrijvingen. Op dit moment werken SVn en Stichting OpMaat aan de inrichting van het fonds.

Uitvoeringsagenda groen- en klimaatadaptatievisie

Er wordt op dit moment gewerkt aan een gezamenlijke uitvoeringsagenda voor de groenvisie en de visie klimaatadaptatie. Een aanzienlijk deel van de acties uit deze uitvoeringsagenda wordt opgepakt in de lijn en gefinancierd vanuit bestaande budgetten, maar dat zal niet op alle punten toereikend zijn. Daarom zullen extra middelen aan de raad gevraagd worden. Zoals afgesproken bij de besluitvorming over beide visies wordt de uitvoeringsagenda, inclusief de financiële paragraaf, ter vaststelling voorgelegd aan de raad in tranches van telkens 2 jaren. Daarmee kan de raad het tempo en ambitieniveau bepalen. Verwachting is dat de gehele uitvoeringsagenda in 2025 gereed is. Besluitvorming over de eerste tranche dan ook kan plaatsvinden.

Openbare verlichting

In 2017 heeft de raad besloten ongeveer 15.000 stuks van de conventionele openbare verlichting versneld te verduurzamen en te vervangen door ledverlichting. Een groot deel van de openbare verlichting is vervangen door ledverlichting. De resterende 3.000 lampen willen we gaan vervangen. Stellen we dit uit, dan moeten we vaker de oude lampen vervangen. Ook zijn de kosten voor onderhoud hoger dan geraamd. Dit leidt tot een toename van de dagelijks beheerskosten voor die periode.

Onderzoek Vervanging Buitenzorg, de Werf en voormalig overlaadstation

Buitenzorg, de Werf en het voormalig overlaadstation zijn gedateerd en deels aan het eind van de technische levensduur. Daarbij zijn de locaties niet ingericht voor de groei in personeel en eisen die aan huidige en toekomstige werkplekken worden gesteld, zoals laadpunten voor elektrische voertuigen en machines. We stellen daarom een onderzoek in naar het totale complex en brengen verschillende scenario's en mogelijkheden in beeld.

Bovenwijkse en bovenplanse kosten Kloosterveen

Eind 2017 heeft de raad de Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035 vastgesteld. De structuurvisie voorziet in de bouw van ongeveer 2.250 (maximaal 2.500) woningen tot 2035. Daarbij is als financieel kader een Nota Bovenplanse Investeringen (NBI) opgesteld. Vanwege de invoering van de Omgevingswet wordt gewerkt aan een herijking en actualisering van deze NBI. Deze is eind 2025 beschikbaar.

Op dit moment zijn er buiten de actieve grondexploitatie geen middelen beschikbaar om bovenwijkse en bovenplanse investeringen in en rondom Kloosterveen mogelijk te maken.

Omdat er investeringen moeten worden gedaan die aan een groter gebied toerekenbaar zijn dan de op dat moment actieve grondexploitatie, mogen deze investeringen niet meteen volledig gedekt worden uit de actieve grondexploitatie. Deze moeten eerst deels worden opgevangen binnen de reguliere begroting. Met de herijkte NBI wordt duidelijk welke investeringen dit zijn. De effecten betrekken we bij de samenstelling van de kaderbrief 2027.

Verduurzamen

Maximaliseren van energie vanuit het stroomnet

De verwachting is dat we in de toekomst meer energie gaan gebruiken, want Assen blijft groeien. Nederland heeft te maken met netcongestie. Dat betekent dat het stroomnet piekmomenten niet meer goed aankan. Dat is een risico en daarvoor gaan we in 2026 een plan opstellen. Met dat plan moeten we gemakkelijker kunnen prioriteren, het stroomnet op de juiste plekken versterken en werken aan vernieuwing en slimme oplossingen van het energiesysteem. Hiervoor vragen we ook subsidies aan.

Ondernemen

Uitvoering Economische Agenda 2026-2030

Op dit moment werken we aan de Economische Agenda 2026-2030. De raad ontvangt deze uiterlijk oktober 2025. Ons vertrekpunt is dat we de ingezette koers in samenwerking met partijen in onze stad en regio willen voortzetten. We zetten ons in voor een aantrekkelijke Assen om te verblijven, te werken, te vestigen, te groeien en te ondernemen. Voor de continuïteit van het economische beleid, vragen we in 2026 incidenteel middelen aan. We kunnen door met de huidige koers, maar creëren ook ruimte zodat een nieuw college de ambities, doelen en middelen mogelijk bij kunnen stellen.

Public Affairs

De ambitie uit het bestuursakkoord ‘Dichtbij & Daadkrachtig’ om Assen op de kaart te zetten, is gerealiseerd. Zichtbaarheid heeft onze invloed bij het Rijk en in Brussel vergroot. We hebben kansen op financiering en deelname aan kennisnetwerken verzilverd. Zo hebben we in 2024 Europese subsidies binnengehaald. Het gaat hier om een RODEO-subsidie en een HEROES-subsidie. De RODEO-subsidie is voor het ontwikkelen van een financieel model voor warmtenetten en de HEROES-subsidie heeft betrekking op een project over de beleidsuitwisseling rondom betaalbaar wonen voor de lage middenklasse.

We willen onze versterkte lobbypositie in Brussel en Den Haag bestendigen. Daarvoor willen we intern public affairs en Europese coördinatie organisatorisch en budgettair samenvoegen. Met een NG4-samenwerking in Brussel en Den Haag anticiperen we op de aangekondigde centralisatie van de EU-gelden. Deze gaan dan niet meer rechtstreeks naar de regio, maar via Den Haag.

Ontmoeten

Uitwerken visienota BOSS in de organisatie borgen

Iedereen moet kunnen sporten en spelen, liefst in de eigen buurt. We zijn daarom in de wijken Pittelo, Marsdijk, Centrum, Peelo en Noorderpark begonnen met de uitvoering van de visie op Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). Samen met de buurtbewoners zijn we in gesprek over de verschillende speel- en ontmoetingsplekken in deze deelgebieden. In 2025 is eenmalig een extra personeelsbudget beschikbaar voor de

uitvoering van BOSS. Dit willen we in 2026 continueren en afronden. Het voorstel om het Sportakkoord te continueren zal in de dossiers voor de coalitieonderhandelingen in 2026 worden opgenomen.

Opvang vluchtelingen & ontheemde Oekraïners

De afgelopen jaren hebben we een belangrijke bijdrage geleverd aan de opvang van vluchtelingen. We verwachten dat ook de komende jaren een beroep op Assen wordt gedaan om vluchtelingen op te vangen. We zetten daarbij in op vroegtijdige integratie en meedoen. Op dit moment is er nog geen zicht op vrede in Oekraïne, waardoor ook de ontheemde Oekraïners nog niet naar huis kunnen.

Preventiefonds

De druk op de zorg is groot. En dat geeft problemen rond beschikbaarheid en betaalbaarheid. Preventie is daarom uitgangspunt van onze aanpak. We zetten hier actief op in omdat dit voorwaarde is om de gezondheidszorg toegankelijk en betaalbaar te houden. We voorkomen problemen of voorkomen verergering door ze vroeg in de sociale omgeving van de inwoners laagdrempelig op te sporen en aan te pakken. Dit voorkomt vaak de inzet van zwaardere, gespecialiseerde en duurdere zorg. En is vooral goed voor onze inwoners, omdat het een betere kwaliteit van leven geeft.

Preventie is uitgangspunt binnen het Programma Sociale Stad en zetten we in op alle onderdelen van het sociaal domein, zoals gezondheidszorg, jeugdzorg en armoedebestrijding. Laagdrempelige ontmoeting en ondersteuning zijn hierbij belangrijk. Concreet krijgt dit in 2026 een plek via onder andere het preventiefonds, de aanpak armoede en schulden, het regionaal actieplan voorkomen dakloosheid en regelarme stad - het nieuwe model voor zorg en welzijn.

We ondersteunen verschillende waardevolle initiatieven die hieraan bijdragen in 2026 nog vanuit het Preventiefonds en zullen voor 2027 en 2028 tijdelijke middelen beschikbaar stellen om deze initiatieven te behouden en te laten landen in de beweging van Regelarme Stad.

Opgroeien, Onderwijs & Bewegen

Visie op Onderwijs

We gaan een onderwijsvisie opstellen. Deze gaat ons helpen bij het stellen van doelen en het maken van keuzes op het gebied van onderwijs in relatie tot huisvesting, sociaal domein en de arbeidsmarkt.

Onderwijshuisvesting

We gaan een Integraal Huisvestingsplan opstellen voor het voortgezet onderwijs. In dit Integraal Huisvestingsplan nemen we het mbo mee. We hebben geen wettelijke huisvestingsverplichting voor het mbo, maar vinden het wel belangrijk om in gesprek te zijn over de verdeling van onderwijs(locaties) in Assen. Er bestaat al een Integraal Huisvestingsplan voor het primair onderwijs.

In maart 2025 hebben we u geïnformeerd over het verhuisproces van het KC Emmaschool en KC Theo Thijssen. We verbouwen het pand aan de Zeemanstraat om eerst het KC Theo Thijssen te kunnen verplaatsen. Daarna gaan we aan de slag met de verbouwing van de Emmaschool. Daarnaast gaan we bezig met RENN4 Atlas locatie Epe. De financiële effecten hiervan hebben we verwerkt in het meerjarenperspectief. We onderzoeken op welke wijze we invulling moeten geven aan de huisvestingsopgave van RENN4 de Aventurijn. Dit onderzoek is in 2026 afgerond.

Nieuwe wet Van school naar duurzaam werk

De verwachting is dat op 1 januari 2026 de nieuwe wet Van school naar duurzaam werk ingaat.

Deze nieuwe wet heeft tot gevolg dat de taken op het gebied van voorkomen van voortijdig schoolverlaten uitgebreid wordt, met als doel het aantal voortijdig schoolverlaters terug te dringen. Doorstroompunten richten zich daarbij op jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar en begeleiden hen terug naar school of werk. Dit was 23 jaar. De taken van Werk en Inkomen worden uitgebreid en aangepast om jongeren beter te onder-

steunen bij hun overgang naar de arbeidsmarkt. We stellen samen met onze partners een nieuw regionaal programma Voortijdig schoolverlaters op voor de periode 2026-2029.

Uitbreiding kunstgrasvelden Achilles en FC Assen

Het ledenaantal van Achilles neemt onder meer door de groei van het damesvoetbal toe. Om deze groei te kunnen opvangen wordt een natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld. Hierdoor neemt de sportbelasting op hetzelfde complex toe en kan de groei worden opgevangen.

Door de groei van Kloosterveen neemt ook het aantal leden bij FC Assen toe. Om de groei te kunnen opvangen wordt een nieuw kunstgrasveld aangelegd. Hiervoor komt nog een voorstel in de raad.

Meedoen

Nieuwe aanbesteding voor Wmo en Jeugdwet

De aanbesteding Wmo en Jeugdwet per 1 januari 2026 gaat leiden tot een kostenverhoging. De NMD-samenwerking bereidt deze aanbesteding nu voor. De inschatting is dat de tarieven gaan stijgen. Om ervoor te zorgen dat we een inhoudelijk goed en toekomstbestendig jeugdzorglandschap hebben en houden, ontwikkelen we nu een nieuwe gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio. Het voorstel hiervoor komt in september in de raad.

Jeugd en de Hervormingsagenda

De Hervormingsagenda Jeugd is een landelijke agenda dat gericht is op het verbeteren van de jeugdzorg. Het doel van deze agenda is om de kwaliteit en effectiviteit van de jeugdzorg te verhogen, zodat kinderen, jongeren en hun gezinnen betere ondersteuning en zorg krijgen.

In opdracht van de VNG levert de commissie Van Ark in 2027 een tweede rapport op over de Hervormingsagenda. Voor nu volgen we het begrotingsadvies van de VNG. We hebben al besparingen in deze kaderbrief verwerkt en ook met het plan ‘Regelarme stad’ willen we kosten naar beneden brengen en organiseren we zorg, welzijn en aandacht dichterbij en laagdrempeliger. Het komende jaar gaan we ons inspannen om wachtlijsten te voorkomen en de samenwerking met onze partners te verbeteren. We voegen tijdelijk formatie toe om de veiligheidsketen te versterken.

Deelname gemeente in het IZA onzeker geworden

In het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn afspraken gemaakt om de zorg toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit te houden. In de uitwerking van die afspraken zien we een verschuiving van taken van het medische domein naar het sociaal domein, zonder dat daarvoor voldoende (structurele) middelen beschikbaar worden gesteld aan gemeenten. In de voorjaars ALV van de VNG moet duidelijk worden of gemeenten weer instappen in het IZA dan wel het AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord). Wanneer gemeenten definitief uitstappen vervalt de verplichting om aan de opgaven uit het IZA te werken. Het is dan aannemelijk dat daarmee de transformatie van de zorg - om deze toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit te houden - vertraagt.

Herijking van het armoede- en schuldenbeleid

De koopkracht van steeds meer huishoudens met een laag inkomen staat onder druk door de stijgende energieprijzen en inflatie. Daarom willen we ons armoede- en schuldenbeleid herijken. In september 2025 gaan we hierover met de participatieraad en de gemeenteraad in gesprek. Het besluit verwerken we in de begroting van 2026.

We zijn aan de slag met een nieuw armoede en schuldenbeleid. Belangrijke bouwstenen zijn: de evaluatie van de huidige aanpak; het Rekenkameronderzoek naar armoede en sociale ongelijkheid; de input van inwoners en maatschappelijke organisaties en de uitkomsten van de koersavond die we op 16 januari jl. met de raad hebben gehad. De aanpak armoede en schulden bestaat uit een aantal maatregelen die ertoe bijdragen dat: inwoners voldoende geld hebben om van te leven en mee te doen; grip hebben op geld en perspectief hebben op een betere toekomst. De raad besluit in het najaar over de financiële reikwijdte om de ambities in de aanpak te kunnen realiseren. De financiële consequenties hiervan betrekken we bij de begroting voor 2026.

De gemeente Assen gaat deelnemen aan Stichting de GKB op 1 januari 2026. We hebben de raad geïnformeerd over de verzelfstandiging van de gemeenschappelijke regeling naar de rechtsvorm ‘stichting’. De dienstverlening blijft voorlopig- tot aan de datum van overgang -, de verantwoordelijkheid van de gemeenschappelijke regeling GKB. De continuïteit en kwaliteit van de tweedelijns schuldhulpverlening voor onze inwoners is daarmee gewaarborgd

Aanpak energiearmoede

In 2024 heeft de raad een motie aangenomen om energiearmoede aan te pakken. In de motie wordt gevraagd om een eenvoudige, doeltreffende aanpak voor het structureel en duurzaam bestrijden van energiearmoede in Assen te ontwikkelen. Het Asser energieloket voert de aanpak energiearmoede uit. Om energiearmoede effectiever te bestrijden is meer nodig dan we in onze huidige aanpak doen. In het derde kwartaal van 2025 krijgt de raad een voorstel om de aanpak energiearmoede te versterken.

Regelarme stad Assen

Onze inwoners verdienen toegankelijke en kwalitatief goede zorg. Daarmee leggen we een sociale basis om gewoon te kunnen leven . We willen de drempel voor zorg en ondersteuning verlagen en beter afstemmen op de behoeften van de inwoners. Dit doel wordt uitgewerkt in een rapport ‘Regelarme stad Assen’. Het plan gaat uit van de beweging ‘Organiseren vanuit de samenleving’. In dit plan gaan we dieper in op de juridische, financiële en organisatorische haalbaarheid. De raad ontvangt dit voorstel na de zomer.

Als de raad instemt met het voorstel, dan heeft dit gevolgen voor de manier waarop Assen hulp en ondersteuning biedt op het gebied van welzijn, Wmo, jeugdhulp en bestaanszekerheid. Het gaat de wijze waarop we onze dienstverlening aanbieden en onze inkoop regelen beïnvloeden.

Bij instemming wordt de ‘Regelarme stad Assen’ naar verwachting in 2027 of 2028 doorgevoerd. In 2025 en 2026 ligt de focus op de voorbereiding hiervan. Ook dit gaat bijdragen aan het financieel en toekomstigbestendiger maken van onze diensten.

Uitvoering Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming verbetert ondersteuning en bescherming voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het lokaal uitvoeringsplan Toekomstscenario bevat de eerste concrete stappen binnen een bredere context met de focus op preventie en vroegsignalering en het verbeteren van de gehele veiligheidsketen, waaronder jeugdbescherming en Veilig Thuis. Het uitvoeringsplan is in het najaar gereed.

Maatschappelijke opvang

We werken aan een nieuw regionaal plan. Dit leggen we na de zomer voor aan de raad. Daarin kijken we ook naar preventie en uitstroommogelijkheden. De afgelopen jaren hebben we meer middelen ingezet voor de daklozenopvang. Dit was nodig voor extra opvangplekken, begeleiding en beveiliging. Om die reden is voor 2026 nog extra financiering nodig.

Femicide en Vrouwenopvang

We zijn bezig met een onderzoek naar een steunpunt femicide, naast andere al ingezette acties. Ook goede en veilige vrouwenopvang vinden we belangrijk. Centrumgemeente Emmen heeft een structureel tekort op de DUVO (vrouwenopvang). De bijdrage aan DUVO is al jaren hetzelfde, terwijl de kosten stijgen. Gemeenten worden gecompenseerd voor de prijsstijging via het gemeentefonds. Gemeente Emmen vraagt naar rato een bedrag van de compensatie om de begroting voor de vrouwenopvang sluitend te krijgen.

2. Financieel perspectief 2026-2029

2.1 Ontwikkelingen gemeentefonds

Algemeen

In de meicirculaire 2025 zijn naast de reguliere aanpassingen in de omvang van het gemeentefonds ook aanvullende middelen opgenomen. Dit naar aanleiding van de dringende oproep van de VNG om invulling te geven aan de problematiek van het Ravijnjaar en het rapport van de commissie van Ark over de hervormingsagenda jeugd. Deze extra middelen hebben betrekking op een gedeeltelijke demping van de ontstane tekorten als gevolg van de invoering van een nieuwe financieringsmethodiek en de compensatie van de meerkosten in de jeugdzorg. Deze middelen worden structureel toegevoegd. Naast deze structurele extra middelen worden ook voor 2026 en 2027 tijdelijk middelen toegevoegd. Deze hebben betrekking op tijdelijk en gedeeltelijk uitstellen van de besparingsopgave die voortkomt uit de hervormingsagenda jeugd. Met ingang van 2028 wordt de besparingsopgave voor de Hervormingsagenda jeugdzorg verhoogd en zal ook een eigen bijdrage voor het gebruik van jeugdzorg worden ingevoerd. Ook wordt de duur van hulpverleningstrajecten in de jeugdzorg worden verkort. De effecten hiervan worden toegelicht bij het meerjarenperspectief.

De herinvoering van het abonnementstarief is uitgesteld naar 2027. Dit betekent dat we éénmalig extra middelen ontvangen in 2026. Dit levert echter geen voordeel op aangezien we met de aanvullende inkomsten voor de Wmo rekening hadden gehouden.

De herziening van het gemeentefonds, die met ingang van 2023 is ingevoerd, is nog steeds niet volledig afgerond. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft daarvoor een onderzoeks-agenda opgesteld. Een deel van deze onderzoeken zijn afgerond en andere onderzoeken zijn inmiddels gestart. De fondsbeheerders geven aan dat voor de nu opgestarte onderzoeken expliciet rekening gehouden zal worden met de gemeenten die een beperkte financiële draagkracht en een relatief hoog aantal inwoners met een lage sociaal economische status hebben. Assen valt onder deze categorie van gemeenten. Gezien de resultaten van de afgeronde onderzoeken, die laten zien dat verdere analyse nodig is, hebben de fondsbeheerders besloten per 1 januari 2027 een volgende stap te zetten met betrekking tot het ingroeipad – het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien. Dit betekent dat Assen met ingang van 2027 minder middelen zal ontvangen uit het gemeentefonds. In het meerjarenperspectief is hiermee rekening gehouden.

In het hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat specifieke uitkeringen, ook wel SPUK-regelingen genoemd, worden afgeschaft en dat deze middelen met een efficiencykorting van 10% worden toegevoegd aan het gemeentefonds. In de Rijksvoorjaarsnota 2025 wordt hierover nog geen duidelijkheid verschaft. Zodra hierover meer bekend is nemen we dit op in de reguliere Planning & Control-producten. Gemeenten ontvangen voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), middelen via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Om de houdbaarheid van de Wmo te borgen is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar apart wordt gefinancierd. Hoe dit wordt vormgegeven is nog steeds in onderzoek. Zodra hierover meer bekend is nemen we dit op in de reguliere Planning & Control-producten.

Begrotingsadvies VNG

Voor de samenstelling van de begroting 2026 heeft de VNG wederom een advies gepubliceerd. Dit advies richt zich op de uitkomsten van de voorjaarsnota van het rijk en met name op de Deskundigencommissie Hervormingsagenda jeugd 2023-2028 met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor jeugdzorg.

Het advies van de VNG is als volgt:

1. Probeer de begroting sluitend te maken, maar geef de effecten van de kortingen transparant weer.
a. Maak in ieder geval boekjaar 2026 en 2027 als dat mogelijk is sluitend. Al dan niet met toepassing van de mogelijkheid om een deel van de reserves in te zetten.
b. Maak inzichtelijk op welke dossiers in het medebewind er meer wordt uitgegeven dan van het Rijk wordt ontvangen.

2. Benut het incidentele geld voor compensatie 2023 en 2024 om tekorten in 2026 en 2027 te op te vangen. Gebruik de nog te verwachten middelen voor jeugd 2023 en 2024 ad € 728 miljoen die ons op Prinsjesdag 2025 toekomen bij voorkeur om het jeugdstelsel te verbeteren: benut deze (compensatie van de eerdere kortingen) voor dekking kosten jeugd in 2026 en 2027 of voor de te realiseren besparingen in de toekomst.
3. Breng voor 2028 en 2029 de baten en lasten jeugdhulp in balans met stelpost Van Ark waarbij er een realistische raming is gemaakt van de lasten voor jeugdhulp.
   In haar vervroegde tweede advies zal de commissie Van Ark begin 2027 o.a. haar oordeel vellen over de verhouding tussen kosten en budget voor jeugd over de jaren 2025, 2026 en een inschatting maken voor het lopende 2027. Maar ook over de jaren daarna: 2028 en verder. In afgelopen Voorjaarsnota is enkel een gedeeltelijke oplossing gekomen tot en met 2027 en moeten we het oordeel van de commissie afwachten voor de jaren 2028 en 2029.
4. Er is een aantal aanvullende maatregelen gepresenteerd in de Voorjaarsnota, waaronder de eigen bijdrage en het sturen op de trajectduur.
   De toezichthouder heeft aangegeven dat zij het toestaan dat gemeenten deze maatregelen budgetneutraal (korting versus besparing/inkomsten) maken, bijvoorbeeld door middel van een stelpost (“Besparing trajectduur” en “Inkomsten eigen bijdrage”).

Opvolging van het advies:

Het college heeft het begrotingsadvies betrokken bij de samenstelling van de Kaderbrief 2026 en heeft advies 1a, 2 en 4 verwerkt in het gepresenteerde meerjarenbeeld voor de jaren 2026-2029.

In de programmabegroting 2026 zal ook invulling worden gegeven aan het advies om voor de jaren 2026 en 2027 de medebewindstaken waar meer wordt uitgegeven dan van het rijk wordt ontvangen inzichtelijk te maken (advies 1b). Voor 2028 en 2029 gaan we de baten en lasten jeugdhulp in balans brengen met de stelpost van Ark die gebaseerd is op een realistische raming (advies 3).

2.2 Scherper aan de wind zeilen

Tijdens de bespreking van de midterm review in het voorjaar van 2024 over de voortgang van het bestuursakkoord 2022-2026 en het financieel perspectief vanaf 2026 werd duidelijk dat de gemeente Assen opnieuw een behoorlijk overschot had op de jaarrekening 2023. Het college heeft daarom opdracht gegeven om de uitkomsten van de jaarrekeningen 2021, 2022 en 2023 tegen het licht te houden en deze te betrekken bij de Kaderbrief 2026.

We hebben de resultaten op de jaarrekeningen 2021, 2022 en 2023 uitgesplitst in voordelen in uitgaven en inkomsten. Met deze werkwijze werd meerjarig zichtbaar waar minder uitgaven en meer inkomsten zijn gerealiseerd.

Op de posten waar meerjarig minder uitgaven zichtbaar werden is gekeken of een mogelijke vrijval invloed zou hebben op het vastgestelde beleid of de ambities. De bedragen die nu zijn opgenomen hebben geen invloed op het beleid en ambities.

Voor de inkomstenkant hebben we beoordeeld of er sprake was van hogere baten dan begroot met een meerjarig en gelijksoortig karakter. Daar waar hiervan sprake is zijn deze opgenomen in de opbrengst van scherper aan de wind zeilen.

Met het scherper begroten, accepteren we een groter risico op tekorten. In de periode tussen de kaderbrief en de begroting 2026 kunnen nog wijzigingen worden doorgevoerd. Als blijkt dat we meer middelen nodig hebben, dan leggen we dit voor aan de raad.

Scherper aan de wind zeilen

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Baten	**1.739**	**1.695**	**1.695**	**1.695**
1. Wonen in Assen	**44**	**0**	**0**	**0**
Openbaar vervoer	**44**	**0**	**0**	**0**
Subsidie openbaar vervoer	44	0	0	0
3. Meedoen in Assen	**100**	**100**	**100**	**100**
Wmo	**100**	**100**	**100**	**100**
Eigen bijdrage	100	100	100	100
7. Vastgoed en grondbedrijf	**800**	**800**	**800**	**800**
Parkeren	**450**	**450**	**450**	**450**
Parkeeropbrengsten (o.a. straatparkeren)	450	450	450	450
Vastgoed	**350**	**350**	**350**	**350**
Verhuuropbrengsten	350	350	350	350
8. Algemeen financieel beleid	**795**	**795**	**795**	**795**
Belastingheffing	**295**	**295**	**295**	**295**
OZB en toeristenbelasting	295	295	295	295
Gemeentefonds	**500**	**500**	**500**	**500**
Stelpost BCF	500	500	500	500
Lasten	**4.139**	**3.857**	**3.675**	**3.493**
1. Wonen in Assen	**75**	**75**	**75**	**75**
Woningbouw/woonplan	**75**	**75**	**75**	**75**
Ruimtelijk beleid en bodem	75	75	75	75
2. Werken in Assen	**85**	**85**	**85**	**85**
Participatie en Inkomen	**85**	**85**	**85**	**85**
Post onvoorzien bij WPDA	85	85	85	85
3. Meedoen in Assen	**1.010**	**1.010**	**1.010**	**1.010**
Jeugdzorg	**200**	**200**	**200**	**200**
Centrum Jeugd en Gezin	200	200	200	200
Mijn Buurt Assen	**280**	**280**	**280**	**280**
Subsidiëring wijkcentra	50	50	50	50
Vluchtelingenwerk en inburgering	200	200	200	200
Stimuleringsbudget welzijn	30	30	30	30
Onderwijs	**170**	**170**	**170**	**170**
Lokaal onderwijsbeleid	150	150	150	150
Lokaal onderwijsbeleid en opvang schoolverlaters	20	20	20	20
Wmo	**360**	**360**	**360**	**360**
Mantelzorg	120	120	120	120
Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT)	100	100	100	100
Rolstoelvoorzieningen (ZIN)	100	100	100	100
Algemeen (niet cliënt gebonden)	40	40	40	40
4. Aantrekkelijk Assen	**50**	**50**	**50**	**50**
Evenementen	**50**	**50**	**50**	**50**

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Subsidiëring evenementen	50	50	50	50
5. Samen werken aan Assen	**20**	**20**	**20**	**20**
Dienstverlening	**20**	**20**	**20**	**20**
Publiekscontacten	20	20	20	20
7. Vastgoed en grondbedrijf	**100**	**100**	**100**	**100**
Vastgoed	**100**	**100**	**100**	**100**
Kosten schades	100	100	100	100
8. Algemeen financieel beleid	**2.799**	**2.517**	**2.517**	**2.517**
Belastingheffing	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**
OZB en toeristenbelasting	-25	-25	-25	-25
Financiering/Belegging	**20**	**20**	**20**	**20**
Liquiditeitenbeheer	20	20	20	20
Onvoorzien/incidentele ruimte	**1.433**	**1.151**	**969**	**787**
Korten post onvoorzien	333	351	369	387
Korten post incidentele ruimte	1.100	800	600	400
Overige algemene middelen	**1.371**	**1.371**	**1.371**	**1.371**
Stelpost kapitaallasten	250	250	250	250
Stelpost indexatie reserves	550	550	550	550
Stelpost volume beleid	571	571	571	571
Totaal Scherper aan de wind zeilen	**5.878**	**5.552**	**5.370**	**5.188**

2.3 Meerjarenperspectief 2026 - 2029

In het financieel meerjarenperspectief zijn de verwachte autonome ontwikkelingen op basis van het bestaande beleid voor de komende jaren verwerkt. Het gaat om de loon- en prijsontwikkeling, de bijstelling van de eigen inkomsten en andere ontwikkelingen. In dit beeld is ook de meest actuele informatie uit de begrotingen 2026 van onze verbonden partijen en de op hoofdlijnen uitgewerkte Meicirculaire 2025 verwerkt. We geven in het onderdeel 'Beleidsontwikkelingen' de aanvullende financiële inzet voor de periode 2026-2029 weer waarbij ook het begrotingsadvies van de VNG is betrokken.

Meerjarenbeeld

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Structureel	**1.012**	**0**	**-6.996**	**-8.850**
1. Vertrekpunt Kaderbrief 2026	**-8.621**	**-9.360**	**-10.471**	**-10.939**
Begroting 2025 en meerjarenprognose 2026 - 2029	-7.677	-8.684	-9.830	-9.830
College- en raadsbesluiten	-944	-676	-641	-1.109
2. Scherper aan de wind zeilen	**5.834**	**5.552**	**5.370**	**5.188**
Programma Wonen in Assen	75	75	75	75
Programma Werken in Assen	85	85	85	85
Programma Meedoen in Assen	1.110	1.110	1.110	1.110
Programma Aantrekkelijk Assen	50	50	50	50
Programma Samen werken aan Assen	20	20	20	20
Programma Vastgoed en grondbedrijf	900	900	900	900
Programma Algemeen financieel beleid	3.594	3.312	3.130	2.948

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
3. Autonome ontwikkelingen	**-3.685**	**-5.305**	**-5.572**	**-7.525**
Kostenstijging sociaal domein	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
Besparingen Hervormingsagenda jeugdzorg	170	542	633	670
Verbonden partijen	-819	-1.437	-1.560	-2.674
Overige autonome ontwikkelingen	264	-1.110	-1.345	-2.221
4. Hoofdlijn meicirculaire 2025	**7.854**	**8.236**	**2.529**	**3.136**
Financieel effect meicirculaire 2025	7.854	8.236	2.529	3.136
5. Beleidsontwikkelingen	**-370**	**877**	**1.148**	**1.290**
Public affairs	-370	-370	-370	-370
Stelpost jeugdzorg eigen bijdrage (advies VNG)	0	0	1.203	1.316
Stelpost jeugdzorg verkorten trajectduur (advies VNG)	0	0	315	344
Inzet structurele ruimte algemene reserve (advies VNG)	0	1.247	0	0
Incidenteel	**-3.373**	**-542**	**-86**	**-54**
1. Vertrekpunt Kaderbrief 2026	**-4.035**	**-175**	**373**	**373**
Begroting 2025 en meerjarenprognose 2026 - 2029	-3.742	-25	373	373
College- en raadsbesluiten	-293	-150	0	0
2. Scherper aan de wind zeilen	**44**	**0**	**0**	**0**
Programma Wonen in Assen	44	0	0	0
3. Autonome ontwikkelingen	**-1.782**	**-367**	**-459**	**-427**
Overige autonome ontwikkelingen	-1.782	-367	-459	-427
4. Hoofdlijn meicirculaire 2025	**0**	**0**	**0**	**0**
Financieel effect meicirculaire 2025	0	0	0	0
5. Beleidsontwikkelingen	**2.400**	**0**	**0**	**0**
Economisch beleid 2026	-725	0	0	0
Uitvoering BOSS	-100	0	0	0
Onderzoek toekomst Buitenzorg/De Werf	-175	0	0	0
Inzet extra middelen compensatie kosten jeugdzorg 2023 en 2024 (advies VNG)	3.400	0	0	0
Actueel meerjarenbeeld 2026 - 2029	**-2.361**	**-542**	**-7.082**	**-8.904**

Uit bovenstaande tabel komt naar voren dat voor de jaren 2026 en 2027 sprake is van een structureel sluitende prognose. Voor 2027 wordt deze bereikt door de toegestane inzet van de vrije ruimte in de algemene reserve.

Voor de jaren 2028 en 2029 voorzien we structurele tekorten.

Voor alle jaren geldt, ondanks de tijdelijke maatregelen, dat er nog steeds sprake is van een disbalans in taken en middelen. Daarnaast is er nog steeds geen oplossing beschikbaar voor de korting van nu € 1,9 miljard. De oorspronkelijke korting was € 2,3 miljard waarbij in de meicirculaire 2025 nu structureel € 400 miljoen wordt gecompenseerd.

2.4 Toelichting op meerjarenperspectief 2026 - 2029

In dit hoofdstuk gaan we kort in op de belangrijkste ontwikkelingen. Hierbij kijken we ook naar het vertrekpunt voor de Kaderbrief 2026. In de periode van november 2024 tot 1 mei 2025 zijn meerdere besluiten genomen die het financieel beeld van de begroting 2026-2029 beïnvloeden. Het gaat hier om de volgende besluiten: benoeming accountant, extra krediet voor ACV, de ideeënmarkt, de realisatie van een jongerencentrum en de realisatie van tinyhouses.

Autonome ontwikkelingen

Zowel de ontwikkeling van de prijzen als de lonen is gewijzigd ten opzichte van de verwachtingen in de begroting 2025. We gaan hierbij uit van de verwachtingen uit het Centraal Economisch Plan (CEP) 2025 van het Centraal Planbureau (CPB) en het effect van de nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. Deze ontwikkelingen zijn vertaald in de financiële (technische) uitgangspunten. Het financieel effect hiervan bedraagt voor de periode 2026 € 1,5 miljoen nadelig oplopend naar € 2,6 miljoen nadelig in 2029.

Naast de reguliere autonome ontwikkelingen is rekening gehouden met een verwachte kostenstijging van € 3,3 miljoen voor jeugdzorg en Wmo. Dit als gevolg van de nu lopende aanbesteding die in 2026 ingaan.

De ontwikkeling in de begrotingen 2026 en meerjarenramingen 2027-2029 van de Verbonden partijen ten opzichte van de begroting 2025 jaarschijven 2026–2028 verloopt niet budgettair neutraal. Voor 2026 stijgen de lasten met € 0,8 miljoen oplopend naar € 2,7 miljoen in 2029.

De oorspronkelijke besparingsopgave hervormingsagenda jeugdzorg blijft, ondanks de tijdelijke demping voor 2026 en 2027, onverminderd van kracht. Als uitvloeisel van deze opgave is de opgenomen besparing € 0,2 miljoen in 2026 oplopend naar afgerond € 0,7 miljoen in 2029.

2.5 Hoofdpunten Meicirculaire 2025

Structureel aanvullende middelen

Met ingang van 2026 zijn structureel extra middelen toegezegd. De extra middelen zijn als volgt samengesteld:

1. De gedeeltelijke compensatie van € 400 miljoen op de korting in het gemeentefonds van € 2,3 miljard (ravijnjaar).
2. De helft van het tekort op de jeugdzorg in 2024 van € 414 miljoen.
3. Toevoeging gereserveerde middelen hervormingsagenda jeugdzorg oplopend van € 63 miljoen in 2026 naar € 92 miljoen in 2029.

In totaal gaat het voor Assen om € 4,1 miljoen aan extra middelen voor 2026 oplopend naar € 4,4 miljoen in 2029.

Structureel minder middelen

Met ingang van 2028 worden de middelen in het gemeentefonds voor de jeugdzorg verminderd met in totaal € 835 miljoen. Het Kabinet voert hiervoor de volgende maatregelen door:

1. Invoering van een eigen bijdrage voor jeugdzorg.
2. Verkorten van de jeugdzorg trajecten.
3. Indexatie van de opgenomen besparingen uit hervormingsagenda jeugdzorg.

In totaal gaat het voor Assen om een neerwaartse bijstelling van € 3,9 miljoen in 2028 oplopend naar € 4,0 miljoen in 2029 (zie ook het begrotingsadvies VNG en onderdeel beleidsontwikkelingen).

Incidenteel aanvullende middelen

De opgave voor de hervormingsagenda jeugdzorg wordt met een tijdelijke uitkering van in totaal € 945 miljoen voor de jaren 2026 en 2027 verzacht. In totaal gaat het voor Assen om € 2,4 miljoen voor 2026 en voor 2027 € 2,1 miljoen.

Accresontwikkeling 2026-2029

De accresontwikkeling (de toe- of afname van het gemeentefonds) is gekoppeld aan de mutatie van het bruto binnenlands product (BBP) is bijgesteld aan de hand van de uitkomsten van het CEP2025. Dit leidt voor Assen tot een voordeel € 2,4 miljoen in 2026 oplopend naar € 3,8 miljoen in 2029.

Onderuitputting BCF

De verwachting is dat er de komende jaren geld overblijft in het btw-compensatiefonds en dat er dus een bedrag wordt gestort in het gemeentefonds. Het is toegestaan dat hier rekening mee mag worden genomen in meerjarenbegroting. Het laatst gerealiseerde voordeel (op dit moment 2023) was € 573 miljoen. Het Asser aandeel in dit voordeel bedraagt 2,3 miljoen. Er blijft in 2024 € 241 miljoen minder over dan in 2023. Dat betekent dat voor Assen een nadeel ontstaat van afgerond € 1,0 miljoen voor periode 2026 tot en met 2029.

Beleidsontwikkelingen

2026 is het laatste jaar van deze bestuursperiode. In dat kader is dit onderdeel beperkt in omvang. Het gaat hierom een totale inzet van afgerond € 1,4 miljoen waarvan afgerond € 0,4 miljoen structureel.

Begrotingsadvies VNG

In het meerjarenbeeld is rekening gehouden met het begrotingsadvies van de VNG zoals die hiervoor is opgenomen.

Voor de jaren 2028 en 2029 is rekening gehouden met een tweetal stelposten. Het gaat hier de stelpost jeugdzorg eigen bijdrage en de stelpost jeugdzorg verkorten trajectduur. In totaal gaat het om een bedrag van € 1,5 miljoen in 2028 en afgerond € 1,7 miljoen in 2029.

Naast bovenstaande stelposten is ook rekening gehouden met de inzet van de algemene reserve voor 2026 en 2027.

Voor 2026 gaat het om de inzet van de in 2025 te ontvangen middelen als compensatie van de meerkosten over 2023 en 2024. Het gaat hier om een bedrag van € 3,4 miljoen. Voor het structureel sluitend maken van de jaarschijf 2027 wordt een bedrag van afgerond € 1,2 miljoen aan de vrije ruimte van de algemene reserve en ingezet als structureel dekkingsmiddel.

Investeringsprognose

De groei van de bevolking, de uitbreiding van de bebouwing die is ingezet in de jaren 60 van de vorige eeuw zullen de komende jaren leiden tot het vervangen van toen gerealiseerde fysieke en sociale voorzieningen. Daarnaast is er de ambitie om verder te groeien. De verdere ontwikkeling van Kloosterveen en het programma Stadskwartier zijn de welbekende voorbeelden. De verwachting is dat voor deze verdere ontwikkeling een beroep op de algemene dienst zal moeten worden gedaan.

Om al deze ontwikkelingen op te vangen zal de komende jaren fors moeten worden geïnvesteerd. Te denken valt hierbij aan de revitaliseren van de in de jaren 60 en 70 gerealiseerde woonwijken, de investeringen in onderwijshuisvesting (IHP), sportaccommodaties en verkeersinfrastructuur (UPM). Daarnaast zijn er ook nog ambities op het gebied van bijzondere voorzieningen en de verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed.

Een voorzichtige inschatting van de investeringsopgave voor de komende jaren bedraagt circa € 150 miljoen. De lasten die uit deze opgave naar voren komt zijn op dit moment nog niet verwerkt in het meerjarenperspectief. Een afweging in de prioriteitstelling van de genoemde investeringsopgave is wenselijk.

Plan van aanpak bezuinigingen

De raad heeft het college van B&W gevraagd zich goed voor te bereiden op de gevolgen van het ravijnjaar. Daarvoor heeft het college de actie Scherper aan de wind zeilen uitgevoerd en een procesaanpak voor mogelijke bezuinigingen opgesteld.

2.6 Vrije ruimte in reserves

De gemeentelijke reservepositie is ten opzichte van het geschetste beeld bij de begroting 2025 gewijzigd. Het beeld dat we nu presenteren is geactualiseerd met de uitkomst van de jaarrekening 2024 en de aanvullende besluiten van uw raad over de inzet van middelen uit de algemene reserve. In onderstaand overzicht is rekening gehouden met de nog te besluiten inzet van de vrije ruimte van de algemene reserve voor het programma Stadskwartier en het warmtebedrijf.

Het is gebruikelijk dat we bij de kaderbrief de uitkomsten van de begroting en meerjarenraming ook vertalen in de doorkijk van de vrije ruimte in de gemeentelijke reserves. De uitkomst van het nu gepresenteerde perspectief 2026-2029 is in onderstaand overzicht opgenomen.

Vrije ruimte algemene reserve en investeringsfonds

(bedragen x € 1.000)

Mutatie	2025	2026	2027	2028	2029
Vrije ruimte reserves	**72.452**	**56.173**	**48.399**	**37.332**	**27.943**
Vrije ruimte Algemene reserve	**65.602**	**49.323**	**41.549**	**30.482**	**21.093**
Beginstand	**84.465**	**72.659**	**56.415**	**48.676**	**37.644**
Vastliggende mutaties	-9.724	268	0	0	0
Vorming amortisatiereserve Jongerencentrum	-1.635	0	0	0	0
Storting in stedelijk investeringsfonds programma	-1.500	-2.500	-2.500	-2.000	0
Storting in stedelijk investeringsfonds Stadskwartier	-2.500	-3.000	-3.000	-1.500	0
Aanloopkosten Warmtebedrijf	0	-550	-450	-450	-450
Vorming amortisatiereserve Stadhuis	0	-2.500	0	0	0
Afboeken boekwaarde Milieupark	0	-1.201	0	0	0
Inclusieve speelplekken (kinderraad)	-100	0	0	0	0
Compensatie meerkosten jeugdzorg 2023-2024	3.400	0	0	0	0
Bijdrage TT-museum	0	-1.000	0	0	0
Begrotingsresultaat 2025	253	0	0	0	0
Kaderbrief 2026 Inzet extra middelen compensatie kosten jeugdzorg 2023 en 2024	0	-3.400	0	0	0
Kaderbrief 2026 Dekking resultaat 2026-2029 structureel	0	0	-1.247	0	0
Kaderbrief 2026 Dekking resultaat 2026-2029 incidenteel	0	-2.361	-542	-7.082	-8.904
Veiligheidsmarge	*-7.057*	*-7.092*	*-7.127*	*-7.162*	*-7.197*
Vrije ruimte Reserve investeringsfonds	**6.850**	**6.850**	**6.850**	**6.850**	**6.850**

3. Financiële uitgangspunten 2026-2029

3.1 Algemeen

Algemeen

De robuustheid en houdbaarheid van de gemeentelijke financiën blijven onverminderd onze aandacht houden. We staan voor een begroting die duurzaam structureel en reëel in evenwicht is. Dit betekent dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten en dat de incidentele lasten gedekt moeten worden door incidentele of structurele baten. Als dit niet het geval is wordt ook de meerjarenraming hierop getoetst. De term reëel heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren-)ramingen.

3.2 Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig

De financiële beleidskaders in het Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig dragen bij aan onze doelstelling. Daarom benoemen we deze in dit hoofdstuk expliciet.

Het vertrekpunt zijn de landelijke wetten en onze verordeningen en regels. We hebben daarnaast in het Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig aanvullende spelregels opgesteld die ervoor moeten zorgen dat we nu en in de toekomst financieel gezond blijven.

3.3 Algemene basisprincipes

Om invulling te geven aan de hierboven genoemde uitgangspunten zijn voor de opbouw en samenstelling van de product- en de programmabudgetten voor de begroting 2026 en van de financiële prognoses voor de periode 2027-2029 de volgende basisprincipes van toepassing:

- De op te nemen budgetten voor ambities geformuleerd in het Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig.
- Besluiten van college en raad met een meerjarig effect tot 1 mei 2025.
- De ramingen en prognoses van de Gemeenschappelijke regelingen (GR-en) conform begrotingen 2026 en meerjarenramingen 2027-2029.
- De toepassing van beleids-, reken- en spelregels conform het BBV.
- De relevante Kadernota's en notities van de gemeente Assen.
- De ramingen en prognoses van de algemene uitkering zijn gebaseerd op de cijfers uit de Meicirculaire en Septembercirculaire 2025.

3.4 Financiële uitgangspunten 2026 -2029

Financieel technische uitgangspunten voor 2026 -2029

Bij de Kaderbrief 2026 geven we inzicht in de financieel-technische uitgangspunten voor de samenstelling van begroting 2026 en de financiële prognose voor de periode 2027-2029. Deze financieel-technische uitgangspunten zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2025 (vervolgens CEP2025) van het Centraal Planbureau (CPB).

Loon- en prijsontwikkelingen

Om de taken op het met uw raad afgesproken niveau uit te voeren is het noodzakelijk om de budgetten in de begroting waardevast te houden. Dit doen we met het opnemen van loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee blijven we duurzaam in staat om de uit te voeren taken op het afgesproken niveau uit te voeren.

Loonontwikkeling

De cao-onderhandelingen tussen de werkgevers en vakbonden hebben nog niet geresulteerd in een akkoord. We hebben daarom een eigen inschatting opgesteld voor loonontwikkeling voor 2025 en 2026. De loonontwikkeling voor 2026 bedraagt 5,85% ten opzichte van het werkelijk salarisniveau van februari 2025 en is daarmee het vertrekpunt voor de samenstelling van de begroting 2026. Voor de meerjarenraming 2027-2029 ramen we de loonontwikkeling in lijn met het CEP 2025 en de meicirculaire 2025 op basis van de loonvoet sector overheid.

Loonontwikkeling	2026	2027	2028	2029
CEP 2025	5,85%	5,10%	4,20%	4,50%
CEP 2024	3,80%	4,80%	4,00%	-
mutatie	2,05%	0,30%	0,20%	4,50%
mutatie cumulatief	2,05%	2,35%	2,55%	7,05%

Prijsontwikkeling

De prijsontwikkeling is gebaseerd op het CEP2025 en de meicirculaire 2025 conform de prijs bruto binnenlands product. Deze is van toepassing over de beïnvloedbare budgetten.

Voor 2026 bestaat deze aanpassing uit de twee delen. Het gaat hier om de nacalculatie van de prijsontwikkeling over de periode 2021-2025 en de herijking van de prijsontwikkeling van 2026.

Voor de meerjarenraming 2027-2029 is alleen sprake van een herijking van de prijsontwikkeling.

Prijsontwikkeling	2026	2027	2028	2029
CEP 2025	2,70%	2,50%	2,60%	2,50%
CEP 2024	2,60%	2,60%	2,50%	-
mutatie	0,10%	-0,10%	0,10%	2,50%
nacalculatie 2021-2025	1,60%	-	-	-
mutatie cumulatief	1,70%	1,60%	1,70%	4,20%

Gemeentelijke belastingen

De visie op het eigen fiscale beleid en de ontwikkelingen daarin maken onderdeel uit van het bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachting. Voor het waardevast houden van onze belastinginkomsten gaan we uit van de volgende trendmatige verhogingen:

- Afvalstoffenheffing en rioolheffing 100% kostendekkend.
- Toeristenbelasting basistarief verhoging trendmatig met € 0,05 p.p.p.n.
- Onroerendezaakbelastingen mutatie conform prijs nationaal bestedingen 2025 (pnb)

Onroerendezaakbelastingen	2026	2027	2028	2029
CEP 2025	4,20%	3,30%	2,60%	2,50%
CEP 2024	3,30%	2,20%	2,60%	-
mutatie	0,90%	1,10%	0,00%	2,50%
mutatie cumulatief	0,90%	2,00%	2,00%	4,50%

- Overige leges en heffingen: mutatie volgens het cpi tot maximaal 100% kostendekking.
- Parkeerbelasting (straatparkeren): geen verhoging over de periode 2026-2027. Voor 2028 volgens overzicht.
- Naheffingsaanslag: hiervoor geldt het maximale rijkstarief.

Overige leges en heffingen volgens consumentenprijsindex (cpi)				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
CEP 2025	2,60%	2,30%	2,20%	2,20%
CEP 2024	2,40%	2,30%	2,30%	-
mutatie	0,20%	0,00%	-0,10%	2,20%
mutatie cumulatief	0,20%	0,20%	0,10%	2,30%

Overige inkomsten

Net als bij de budgetten voor de uitvoering van taken blijven ook de overige inkomsten waardevast. Dit betekent dat we uitgaan van een trendmatige verhoging conform de cpi-juniraming 2025.

Overige inkomsten volgens consumentenprijsindex (cpi)				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
CEP 2025	2,60%	2,30%	2,20%	2,20%
CEP 2024	2,40%	2,30%	2,30%	-
mutatie	0,20%	0,00%	-0,10%	2,20%
mutatie cumulatief	0,20%	0,20%	0,10%	2,30%

Overige inkomsten

We begroten een trendmatige verhoging conform de cpi-raming CEP2025 in bovenstaande tabel.

Parkeerinkomsten (parkeergarages)

Geen verhoging over de periode 2026-2027. Voor 2028 2,20%.

Huren

We begroten een trendmatige verhoging conform cpi-raming van juni 2025. Vooralsnog houden we de trendmatige verhoging in bovenstaande tabel aan.

Rentebeleid

Het beleid van de ECB is er op gericht om economische groei en werkgelegenheid te stimuleren. Daarvoor is prijsstabiliteit nodig met een gezond inflatieniveau. Het streefgetal is een inflatieniveau van 2%. De instrumenten die de ECB daarvoor beschikbaar heeft is het verhogen van de rentetarieven en het verkrappen van de geldhoeveelheid voor het verstrekken van kredieten.

Om de sterk gestegen inflatie te verminderen heeft de ECB in de afgelopen jaren maatregelen genomen door het verminderen van de geldhoeveelheid en het verhogen van de rentes op de geld en kapitaalmarkt naar uiteindelijk 4,0%. De ECB is vastbesloten ervoor te zorgen dat de inflatie in Eurogebied zich duurzaam stabiliseert op zijn doelstelling van 2% op middellange termijn.

De ECB geeft aan dat de economie nog steeds te maken heeft met tegenwind, maar de stijgende reële inkomens en de geleidelijk afnemende effecten van het terughoudende monetaire beleid zouden een opleving van de vraag mettertijd moeten ondersteunen. In dat verband heeft de ECB de rentes gedurende 2024 en 2025 in stappen neerwaarts bijgesteld naar het huidige rentepeil van 2,50%.

Het beeld van de inflatie voor Nederland komt volgens het CEP2025 voor de komende jaren nog hoger uit dan de verwachte Europese inflatieontwikkeling. De ECB verwacht dat de inflatie in het Eurogebied in het twee kwartaal rond de doelstelling van 2% uitkomt. Dit betekent dat een neerwaartse bijstelling van de rentetarieven mogelijk is waarbij geopolitieke effecten nog invloed kan hebben op de besluiten van de ECB.

Met deze verwachting in de hand en tegelijkertijd ook het voorzichtigheidsprincipe verwachten we dat het renteniveau voor 2026 zal uitkomen tussen de 2,25% en 2,50%.

In het kader van een duurzaam rentebeleid gaan we voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen voor 2026 en verder vooralsnog uit van 2,50%.

Met het huidige gemiddelde rentebeeld van de bestaande gemeentelijk leningenportefeuille van 1,30%, de verwachtingen omtrent het renteniveau voor 2026-2030 gecombineerd met de investeringsopgave en daarbij behorende financieringsbehoefte voor 2025-2029 is een wijziging van het interne rentepeil tot en met 2030 nog niet nodig. Het huidige niveau voor materiële vaste activa en indexatie amortisatiereserves voor 2026-2030 blijft daarmee ongewijzigd op 1,8%.